

Asbest Dialoog

Rubriek: "Certificatieschema"

30 maart 2026

Nr. 3

De indirecte aanwijzing van Ascert als Schemabeheerder door SZW is geen vrije keuze van de CBI's, maar een gedwongen stap.

In deze editie laat ik zien hoe het **Nederlandse certificatiestelsel voor asbest** formeel wordt gepresenteerd als open en transparant, maar in de praktijk functioneert als een **gesloten keten** waarin samenwerking met **Stichting Ascert** onvermijdelijk is.

Ik toon hoe het **Ministerie van SZW** zich consequent beroept op **Staatsblad 2017, nr. 487**, en daarmee een **juridisch verankerde monopolypositie** creëert. Tegelijkertijd maak ik zichtbaar hoe SZW kritische vragen over de inhoud en werking van het certificatieschema steevast afschuift met het standaardantwoord: **"Daarvoor moet u bij de CBI's zijn; zij hebben de beheerstichting aangewezen."**

Vervolgens analyseer ik de spanning tussen deze door SZW geconstrueerde nationale structuur — waarin verantwoordelijkheden worden doorgeschoven naar private partijen binnen een **gesloten keten** — en de **Europese Richtlijn (EU) 2023/2668**, die juist **open markttoegang, transparantie en institutionele onafhankelijkheid** verlangt.

Tot slot laat ik zien dat de **aanwijzing van Ascert** geen vrije keuze van CBI's is, maar een door SZW **ontworpen en actief bestendigde stap**. Daarmee is **herziening van het stelsel** geen beleidsoptie, maar een noodzakelijke voorwaarde voor naleving van Europese normen en voor een eerlijk, toegankelijk en onafhankelijk stelsel.

1. Het ministerie van SZW schermt met Stb. 2017, nr. 487

In **Staatsblad 2017, nr. 487** is het Arbeidsomstandighedenbesluit gewijzigd en daarin staat expliciet dat er slechts **één gezamenlijke schemabeheerder** kan zijn voor het certificatiestelsel asbest (art. 1.5b lid 2 onder b).

De formele redenering van SZW in diverse publieke discussies luidt als volgt:

"Aangewezen CBI's zijn uitvoerder van certificatieschema's die zijn opgesteld door één door deze CBI's aangewezen schemabeheerder."

Juridisch is het stelsel ingericht als een **enkelvoudige beheerstichting**: er kan maar één schemabeheerder functioneren, en in de praktijk is dat Ascert. Dit creëert een feitelijk monopolie dat rechtstreeks voortvloeit uit de wettelijke structuur.

Daartegenover staat dat het Ministerie van SZW in diverse Kamerbrieven en beleidsreacties benadrukt dat het stelsel **"open moet blijven"** en dat er "geen exclusieve aanwijzing als schemabeheerder van Ascert" bestaat. Formeel klopt dit, omdat de wet geen naam noemt en dus niet expliciet Ascert aanwijst als schemabeheerder, waardoor er in theorie ruimte is voor een andere stichting als de sector dat zou organiseren.

Beleidsmatig presenteert SZW het stelsel als toegankelijk en transparant, met ruimte voor alternatieven.

Kern: **Of zit het toch anders.....**

2. Botsing met Europa

Richtlijn (EU) 2023/2668 verlangt dat lidstaten per **21-12-2025** hun asbeststelsel inrichten met open markttoegang, onafhankelijkheid en transparantie. Het Nederlandse model, waarin Ascert als enige schemabeheerder optreedt, staat daar haaks op.

- De richtlijn: scherpt bescherming van werknemers aan, introduceert vergunningplicht en eist dat procedures proportioneel en niet-discriminerend zijn.

- Europese beginselen: proportionaliteit (art. 5 VEU, art. 3:4 Awb) en mededinging/open markttoegang (art. 101–102 VWEU) verbieden private monopolies zonder objectieve rechtvaardiging.
- Spanningsveld: Ascertain's feitelijke monopolie betekent dat één private stichting de toegang tot de markt bepaalt. Dit beperkt alternatieven en is strijdig met de Europese eis van een concurrerend en toegankelijk stelsel.

Kern: **Het Nederlandse certificatiestelsel bestendigt een monopolie dat direct botst met Europese proportionaliteits- en mededingingsbeginselen.**

3. Keten van afhankelijkheid:

In werkelijkheid is het toch het Ministerie van SZW zelf dat Ascertain indirect tot enige schemabeheerder heeft gemaakt — niet alleen via structuur, maar ook expliciet bij naam:

1. Artikel 4.26 van de Arbeidsomstandighedenregeling noemt het Ministerie van SZW Stichting Ascertain letterlijk als de enige partij die het certificatieschema opstelt. Daarmee is Ascertain een **door de overheid benoemde normsteller** en ondermijnt het formele beeld dat CBI's "vrij" een schemabeheerder aanwijzen.
2. De inhoud van het certificatieschema, en daarmee ook Paragraaf 5 "Eisen aan certificerende instellingen en hun werkwijze", wordt vastgesteld door het Centraal College van Deskundigen van Ascertain waarin de **Overheid en CBI's geen stemrecht hebben**. Dit betekent dat Ascertain de normstellende macht heeft over de hele sector.
3. Artikel 52 van het certificatieschema **verplicht CBI's** een overeenkomst te sluiten met de schemabeheerder.
4. In deze overeenkomst is in artikel 1 lid 1 vastgelegd dat de CBI's Stichting Ascertain aanwijzen als schemabeheerder. → Door deze overeenkomst te tekenen hebben de CBI's inderdaad Ascertain als Schemabeheerder aangewezen.
5. Hiermee **lijkt** voldaan te zijn aan: "Aangewezen CBI's zijn uitvoerder van certificatieschema's die zijn opgesteld door een door deze CBI's aangewezen schemabeheerder."

4. Lijkt?

Maar wat gebeurt er als een CBI de overeenkomst niet tekent of als alle CBI's een andere schemabeheerder willen aanwijzen?

1. De CBI heeft geen /CBI's hebben geen overeenkomst met Ascertain. En voldoen daarmee niet aan geheel paragraaf 5 van het certificatieschema.
2. Om door de Raad voor Accreditatie te kunnen worden geaccrediteerd verplicht de ISO/IEC 17065 de CBI om het certificatieschema volledig en aantoonbaar toe te passen. Door niet geheel te voldoen aan paragraaf 5 van het certificatieschema kan de CBI niet worden geaccrediteerd.
3. Enkel als de CBI aantoonbaar geaccrediteerd is kan zij een aanwijzing verkrijgen van de minister van SZW (→ Arbobesluit art. 1.5d lid 2).
4. Een CBI kan alleen certificaten verstrekken en dus functioneren als zij door de minister van SZW formeel is aangewezen. Zonder deze aanwijzing mag een CBI geen certificaten uitgeven en heeft zij dus geen toegang tot de markt.

Dus als een CBI de overeenkomst met Ascertain niet tekent mag zij geen certificaten (meer) verstrekken.

Wie als certificerende instelling (CBI) wil meedoen in het werkveld asbest, komt terecht in een juridisch en procedureel keurslijf waarin samenwerking met Ascertain onvermijdelijk is.

Daarmee is de aanwijzing van Ascertain **geen vrije keuze** van de CBI's, maar een **gedwongen stap** die rechtstreeks voortvloeit uit de **door SZW ontworpen regelgeving en procedurele eisen**.

Aanvulling 1: Conform artikel 10 lid 5 van de overeenkomst tussen CBI's en Ascertain is vastgelegd dat Ascertain de overeenkomst eenzijdig kan beëindigen indien een CBI de bepalingen niet naleeft. Dit versterkt de afhankelijkheidspositie. Het is dan ook begrijpelijk dat CBI's het wel uit hun hoofd laten om de inhoud van deze Asbest Dialoog openbaar te maken, omdat openlijke kritiek hun positie binnen het stelsel direct in gevaar kan brengen.

5. Conclusie

- Formeel klopt het beeld dat CBI's Ascertain als schemabeheerder.
- In werkelijkheid is het ministerie zelf dat Ascertain tot enige schemabeheerder heeft gemaakt, met verwijzing naar Stb. 2017, nr. 487.
- Dit nationale kader staat op gespannen voet met Europese regelgeving, die juist open markttoegang en mededinging verlangt.
- Nederland moet weten: de CBI's zijn niet vrij in hun keuze. Zij zijn gedwongen om Ascertain als schemabeheerder te accepteren.
- En dat staat haaks op de Europese beginselen van proportionaliteit, transparantie en mededinging.

6. Oproep tot herziening:

- Nederland moet Stb. 2017, nr. 487 herzien in het licht van Richtlijn (EU) 2023/2668. Een stelsel dat formeel een monopolie oplegt aan één schemabeheerder is niet langer houdbaar binnen de Europese kaders. De weg vooruit is een open, transparant en

concurrerend systeem, waarin meerdere schemabeheerders kunnen bestaan en waarin proportionaliteit en onafhankelijkheid worden gewaarborgd.

- Het ministerie SZW moet meer toezicht houden op de ontwikkeling en het tot stand komen van een certificatieschema met open markttoegang, transparantie en institutionele onafhankelijkheid en zonder marktbelangen.

Aanvulling 2:

In de formele redenering van SZW in diverse publieke discussies legt zij expliciet de nadruk op "één" door deze CBI's aangewezen schemabeheerder."

Echter spreekt het Arbeidsomstandighedenbesluit artikel 1.5b lid 2 onder b **niet van één** ("1 enkele") maar **wel van "één"** "1 van meerden".

Maar hierover meer in een volgende editie van de Asbest Dialoog

b.	wijzen zij één gezamenlijke schemabeheerder aan voor het opstellen en zo nodig wijzigen van een gezamenlijk certificatieschema, dat onverkort door hen wordt gebruikt;

Vooruitblik

In volgende edities van Asbest Dialoog zal ik ingaan op de vragen als:

- Wettelijke herbevestiging: Omgevingsdiensten gaan hun boekje te buiten.
- Goedgekeurde Europese maatregelen bruikbaar in Nederland per 21-12-2025.
- Welke alternatieven zijn denkbaar voor een transparant en concurrerend systeem met meerdere schemabeheerders?
- Hoe kan het dat één private stichting de toegang tot een hele sector bepaalt?
- Remt een monopolypositie innovatie in werkmethoden en opleidingen?
- Zijn de eisen in het certificatieschema proportioneel ten opzichte van het doel (veiligheid en gezondheid)?

En heeft u ondertussen een relevante vraag t.b.v. BV Nederland, stel ze dan gerust via een persoonlijk bericht op mijn LinkedIn-account. Melders blijven altijd anoniem — dat was zo, en dat blijft zo.

Deze bijdrage is naar eer en geweten opgesteld en gebaseerd op de best beschikbare informatie. Toch kan er altijd een fout of onvolledigheid insluipen. Zie deze tekst daarom als een uitnodiging tot dialoog en correctie.

Ik draag geen aansprakelijkheid voor gevolgen van het gebruik van deze informatie.

Copyright free.